

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра трудових ресурсів і підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

“ ” 2017 року

06-05-13

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Ринкова інфраструктура»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 «Економіка»

спеціалізація: _____

Рівне – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Ринкова інфраструктура» для студентів за спеціальністю 051 «Економіка» спеціалізації «Управління персоналом та економіка праці». – Рівне: НУВГП, 2016. – 16 с.

Розробник: Олійник О.О., к.е.н., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Протокол від “ ___ ” _____ 2017 року № ___

Завідувач кафедри трудових
ресурсів і підприємництва

Національний університет
водного господарства
та природокористування

_____ (Безтелесна Л.І.)

(підпис)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 051 «Економіка»

Протокол від “ ___ ” _____ 2017 року № ___

Голова науково-методичної комісії

_____

(Безтелесна Л.І.)

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	За вибором студента	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –	Спеціалізація «Управління персоналом та економіка праці»	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		24 год.	2 год.
		Практичні	
		18 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		78 год.	138 год.
		Індивідуальне завдання	
		-	-
		Вид контролю: залік	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35 % до 65 %.

для заочної форми навчання – 8 % до 92 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» є формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики функціонування ринкової інфраструктури і відповідних професійних компетенцій.

Предметом навчальної дисципліни «Ринкова інфраструктура» є теоретико-методологічні та організаційно-економічні аспекти функціонування ринкової інфраструктури.

Основними завданнями навчальної дисципліни є засвоєння студентами

знань про теоретичні основи і принципи функціонування ринкової інфраструктури та формування навичок щодо визначення оптимальної поведінки суб'єкта господарювання при взаємодії з інститутами ринкової інфраструктури.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. В результаті вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» студент повинен:

Знати:

- сутність, ознаки, функції, види ринку;
- сутність та функції ринкової інфраструктури;
- інститути інфраструктури товарного, фінансового ринків та ринку праці.
- види біржових товарів та біржових контрактів;
- структуру банківської системи України;
- види банківських операцій;
- характеристику небанківських фінансово-кредитних установ;
- види торговельно-посередницьких інститутів ринкової інфраструктури;
- основні елементи інфраструктури ринку праці.

Вміти:

- класифікувати ринок певного товару чи послуги за різними ознаками;
- визначати основні інституту ринкової інфраструктури окремого суб'єкта господарювання;
- оцінювати необхідність, можливість та умови отримання кредиту;
- обґрунтовувати доцільність вибору суб'єктом господарювання небанківських фінансово-кредитних установ;
- формувати ефективну взаємодію з торговельними посередниками;
- визначати оптимальні форми співпраці з маркетинговими посередниками;
- формувати відносини суб'єкта господарювання з інфраструктурними посередниками на ринку праці.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки бакалаврів. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни «Ринкова дисципліна» є дисципліни гуманітарного та загальноекономічного циклів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ РИНКОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Тема 1. Поняття та класифікація ринків.

Поняття та характерні ознаки ринку. Функції ринку. Умови функціонування ринку. Класифікація ринків за спеціалізацією, територіальною ознакою, механізмом функціонування, ступенем монополізації, відкритості, насиченості, активністю ринкових процесів.

Тема 2. Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика.

Сутність ринкової інфраструктури. Основні елементи та ознаки ринкової інфраструктури. Функції ринкової інфраструктури. Інститути інфраструктури товарного, фінансового ринків та ринку праці.

Тема 3. Біржі в ринковій інфраструктурі.

Сутність, функції та класифікація бірж. Переваги, що виникають у здійсненні торговельних операцій на біржових ринках для суб'єктів господарювання. Поняття та групи біржових товарів, основні вимоги до них. Основні види біржових контрактів.

Тема 4. Особливості функціонування банківської системи України.

Склад банківської системи України. Повноваження та функції Національного банку України. Основи функціонування банківських установ другого рівня: види банків в Україні, умови реєстрації, ліцензування та контроль діяльності.

Тема 5. Банківські операції.

Активні та пасивні банківські операції, формування банківських ресурсів. Банківські послуги, особливості розрахунково-касових операцій. Сутність та види банківських кредитів. Принципи й умови банківського кредитування, забезпечення банківських позичок. Ціна банківського кредиту.

Тема 6. Небанківські фінансово-кредитні установи.

Загальна характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Принципи функціонування та послуги договірних фінансових посередників. Страхові компанії. Лізингові компанії. Ломбарди. Інвестиційні фінансові посередники.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МАРКЕТИНГОВІ ПОСЕРЕДНИКИ В РИНКОВІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ

Тема 7. Торговельно-посередницькі інститути ринкової інфраструктури.

Організація переміщення товарів. Види посередників та особливості їх роботи на ринку. Оптові посередники. Підприємства роздрібної торгівлі. Організатори торгівлі. Обґрунтування рішення щодо вибору посередників.

Тема 8. Агентства з надання маркетингових послуг.

Місце та роль агентств з надання маркетингових послуг на ринку. Рекламні посередники: рекламні агентства, агентства з директ-маркетингу, BTL – агентства, PR – агентства, ЗМІ.

Тема 9. Інфраструктура ринку праці.

Зміст категорії «інфраструктура ринку праці». Функції та цілі функціонування інфраструктури ринку праці. Основні посередники в регулюванні кон'юнктури ринку праці. Види послуг, які надаються інфраструктурними посередниками. Державна служба зайнятості. Кадрові та рекрутингові агентства.

4. Структура навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Усього	у т.ч.			Усього	у т.ч.		
		л	пр	ср		л	пр	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Сутність ринкової інфраструктури								
Тема 1. Поняття та класифікація ринків.	12	2	2	8				
Тема 2. Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика.	14	3	2	9				
Тема 3. Біржі в ринковій інфраструктурі.	14	3	2	9				
Тема 4. Особливості функціонування банківської системи України.	11	2	2	7				
Тема 5. Банківські операції.	12	2	2	8				
Тема 6. Небанківські фінансово-кредитні установи.	11	2	2	7				
Разом змістовий модуль 1	74	14	12	48				
Змістовий модуль 2. Маркетингові посередники в ринковій інфраструктурі								
Тема 7. Торговельно-посередницькі інститути ринкової інфраструктури.	17	4	2	11				
Тема 8. Агентства з надання маркетингових послуг.	12	2	2	8				
Тема 9. Інфраструктура ринку праці.	17	4	2	11				
Разом змістовий модуль 2	46	10	6	30				
Всього годин	120	24	18	78	120			

5. Теми практичних занять

№	Теми і зміст практичних занять	К-сть годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
1.	Поняття та класифікація ринків. Значення поняття «ринок». Функції, які виконує сучасний ринок. Види ринків. Класифікація ринків за спеціалізацією. Показники функціонування ринку.	2	
2.	Ринкова інфраструктура: сутність та характеристика. Походження терміну «інфраструктура». Характеристика наукових підходів до розуміння сутності ринкової інфраструктури. Елементи ринкової інфраструктури для	2	

	підприємств основних видів ринку.		
3.	Біржі в ринковій інфраструктурі. Походження назви «біржа». Біржа як постійно діючий ринок. Макроекономічні функції біржі. Основні вимоги до біржових товарів. Біржові угоди за термінами виконання.	2	
4.	Особливості функціонування банківської системи України. Рівні банківської системи України. Основні функції НБУ. Види банків в Україні. Вимоги до реєстрації та найменування банків. Органи управління банком.	2	
5.	Банківські операції. Банківські ресурси: власні, залучені, позичені (недепозитні) ресурси. Види банківських послуг. Основні умови кредитування. Сутність позичкового відсотка.	2	
6.	Небанківські фінансово-кредитні установи. Формування грошових ресурсів небанківських фінансово-кредитних установ. Види страхування. Особливості лізингового та ломбардного посередництва. Інвестиційні фонди в Україні.	2	
7.	Торговельно-посередницькі інститути ринкової інфраструктури. Комплекс транспортно-експедиційних операцій. Групи торгових посередників. Структура оптових та роздрібних ринків. Вартість послуг організаторів виставок, ярмарків, аукціонів.	2	
8.	Агентства з надання маркетингових послуг. Універсальні та спеціалізовані агентства з надання маркетингових послуг. Функції маркетингових центрів. Форми співпраці рекламних посередників із замовником. Послуги BTL та PR-агентств.	2	
9.	Інфраструктура ринку праці. Основні елементи інфраструктури ринку праці України. Основні завдання Державної служби зайнятості. Традиційні та інноваційні послуги, які надають інфраструктурні посередники на ринку праці.	2	
Всього		18	

6. Самостійна робота

6.1. Завдання для самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання

Назви тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
1	2	3
<i>Тема 1. Сутність та види ринку.</i> Еволюція ринку. Ринок як економічна категорія. Характерні ознаки ринку. Умови функціонування ринку. Складові ринкового механізму.	8	

<i>Тема 2. Сутнісні характеристики ринкової інфраструктури.</i> Вплив ринкової інфраструктури на функціонування економічної системи в цілому. Специфічні ознаки інфраструктури. Рівні ринкової інфраструктури. Інституційний підхід до ринкової інфраструктури.	9	
<i>Тема 3. Організація біржової торгівлі.</i> Організаційна структура та органи управління біржею. Учасники біржової торгівлі. Організація торгівлі у біржовій залі. Стратегії регулювання цінових ризиків.	9	
<i>Тема 4. Банківська система України: функції, структура, роль в ринковій економіці.</i> Етапи розвитку банківської системи України. Специфіка банківської системи, її структура та функції. Державна політика в банківській сфері.	7	
<i>Тема 5. Активні та пасивні банківські операції.</i> Нетрадиційні банківські операції. Довірчі (трастові), посередницькі та консультаційні послуги банків. Фактори, що зумовлюють необхідність кредиту.	8	
<i>Тема 6. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ.</i> Спеціалізація небанківських фінансово-кредитних установ. Майнове та особисте страхування, страхування відповідальності. Формування ресурсів лізингових компаній. Надійність функціонування інвестиційних фондів.	7	
<i>Тема 7. Роль торговельно-посередницьких інститутів в розвитку ринкової інфраструктури.</i> Особливості та принципи функціонування торговельного посередництва. Посередницькі операції, об'єкти і суб'єкти посередницьких операцій. Переваги, умови та вартість експедирування для клієнта.	11	
<i>Тема 8. Основні види посередників з надання маркетингових послуг.</i> Класифікація та функції рекламних посередників. Методи директ-маркетингу в Україні. Тенденції в роботі BTL – агентств. Складові реклами в ЗМІ.	8	
<i>Тема 9. Розвиток інфраструктури ринку праці.</i> Форми взаємодії між Державною службою зайнятості та приватними кадровими агентствами. Підходи до оплати послуг кадрових агентств. Критерії вибору рекрутингового агентства. Вимоги щодо розвитку інфраструктури ринку праці.	11	
Всього годин	78	

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Ринкова інфраструктура» використовується інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання із застосуванням:

- лекцій у формі діалогу;
- проблемних лекцій;

- опорного роздаткового матеріалу;
- індивідуальних завдань для вирішення практичних вправ та задач;
- тестування.

При проведенні занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійна презентація лекційного матеріалу за окремими темами;
- друківані роздаткові матеріали.

8. Методи контролю

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань за ЄКТС.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи проводиться за такими критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру; висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці; висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Денна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточне тестування у вигляді контрольних завдань;
- усне опитування;
- вирішення практичних вправ та завдань;
- підсумкове оцінювання.

Заочна форма навчання

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні методи оцінювання знань:

- оцінювання виконання завдань під час аудиторних занять;
- підсумкове оцінювання.

При оцінюванні знань для всіх форм навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, що присвоюються студентам денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
9	15	10	9	9	9	15	9	15	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

Розподіл балів, що присвоюються студентам заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
5	10	10	10	10	15	40	

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів

10. Шкала оцінювання: національна та ЄСТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій на паперовому носії.
2. Друкований роздатковий матеріал.
3. Слайдова презентація дисципліни «Ринкова інфраструктура» (лекційні заняття) в програмі «Microsoft Power Point».

12. Рекомендована література

Базова

1. Інфраструктура товарного ринку: теоретичні засади: підручник / За ред. О.О. Шубіна. — К.: Знання, 2009. — 379 с.
2. Кузнецова С. А. Банківська система [текст] : навч. посіб. / (С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська); за ред. С. А. Кузнецової. — К. : «Центр учбо- вої літератури», 2014. — 400 с.
3. Марченко І.С. Інфраструктурна підтримка розвитку ринку праці України: [монографія] / І. С. Марченко — К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2013. — 150 с.
4. Міщук Г.Ю., Шишкіна О.О. Ринкова інфраструктура: Навч. посіб. — Рівне.: НУВГП, 2011. — 157 с.
5. Прокопенко О.В., Школа В.Ю., Дегтяренко О.О., Махнуша С.М. Інфраструктура товарного ринку. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 296 с.
6. Савощенко АС. Інфраструктура товарного ринку [Текст]: навч. посіб. / А.С. Савощенко. — К.: КНЕУ, 2005. — 336 с.
7. Шканова О.М. Інфраструктура товарного ринку: Навч. Посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 320 с.
8. Ястремская Е.Н. Инфраструктура товарного рынка [Текст] : учеб. пособие / Е.Н. Ястремская, Д.В. Райко. — Х. : ИНЖЕК, 2006. — 216 с.

Допоміжна

1. Інфраструктура забезпечення розвитку транскордонних ринків праці в Україні / Н.А. Мікула, Ю.О. Цибульська та ін.; відп. редактор д.е.н., проф. Н.А. Мікула - Львів: Інститут регіональних досліджень Національної академії наук України, 2013. - 202 с.
2. Грищенко І.М. Комерційна діяльність посередницьких підприємств: підручник для вищ. навч. закл. / І. М. Грищенко. — К.: Грамота, 2009. — 448 с.
3. Мазурок П. П. Інституційне забезпечення інфраструктури ринку праці в Україні / П. П. Мазурок // Економіка: проблеми теорії та практики. — 2004. — № 197. — С. 1079–1095.
4. Марич М.Г. Особливості функціонування банківської системи України в умовах глобалізації / М.Г. Марич // Стратегія і механізми регулювання

промислового розвитку. – 2013.- С. 349-361.

5. Маркетингова політика комунікацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.В. Афенченко, О.В. Богоявленський, В.С. Верлока, М.Д. Жердев, О.Е. Наумова; Укр. держ. акад. залізн. трансп. — Х., 2007. — 332 с.

6. Семикіна М.В., Збаржевецька Л.Д., Матієнко С.С. Економіка та організація торговельних підприємств: практикум. – Навчальний посібник. – Кіровоград: КНТУ.– 2013. – 221 с.

7. Холодна Ю. Є. Банківська система : навчальний посібник / Ю.Є. Холодна, О.М. Рац. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 316 с.

8. Шканова О. М. Інфраструктура товарного ринку: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2004. — 180 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (<http://lib.nuwm.edu.ua/>)

2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>

3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

